

List izhaja vsaki petek.

List stane za celo leto 3 K, za pol leta 1 K 50 vin. — Uredništvo in upravljanje je v ulici del Macello št. 23. — Oglase sprejema upravljanje le po dogovorjeni ceni.

KMEČKI GLAS

V Gorici se prodaja „Kmečki Glas“ v sledečih tobakarnah: v Šolski ulici št. 2, Nunski ulici št. 1, Korenjski ulici št. 22, v tobakarni na Korju in pri mestnem vrtu v tobakarni vdove Leban po 6 vinarjev.

Glasiilo slovenske kmečke stranke na Goriškem.

Lastnik in izdajatelj konsorcij lista „Kmečki Glas“. — Urejuje: Ivan Mramoljš. — Odgovorni urednik: Henrik Kodrin. — Tiska Pallich & Obizzi, Gorica.

Državni zbor.

Znano je, da živi v Avstriji pretežna večina Slovanov, ki imajo tudi v državnem zboru večino poslancev.

Vendar se pa vzdržuje v kljub ustavnim zakonom za enakopravnost povsod nemško nadvladje. Nemci pritiskajo Slovane kjer le morejo, bodisi v zbornicah ali zunaj potom raznih društev. Tega pa ni kriv samo vladni sistem, ki stremi za ponemčevanjem avstrijskih narodov, kriv je tudi nesporazum slovanskih poslancev v državnem zboru. Ni slovanske vzajemnosti! Ko se gre za važna vprašanja, zahteva vsak narod kaj le za se brez pretresa ali pomisleka, če nima mogoče drugi sorodni narod ravno iste potrebe.

Posebno Čehi, ki tudi radi govore o slovanski vzajemnosti, se brigajo le zase brez ozira na skupne potrebe slovanskih narodov.

Poljaki so vedno tudi sami zase in nimajo zmisla za vzajemnost avstrijskih Slovanov; so še vedno to, kar je bila poljska šlahta za časa propadanja njih kraljestva.

Da ni slovanske vzajemnosti, pokazalo se je sedaj, ko je vlada izdala zakonski načrt za preureditev jezikovnega vprašanja samo za Čehi. Vlada je storila to, čeravno je preureditev jezikovnega zakona potrebna pri vseh slovanskih narodih, ker je hotela z ureditvijo tega zakona zadovoljiti le kričave Čehi, da bi s tem omogočila delovanje državnega zbora.

Vsekako pa ni mogla doseči namena, ker ni prišlo niti do čitanja tega predloga. Vodja trgovskega ministerstva je svojem govoru dne 4. t. m. dejal o tem jezikovnem načrtu, da je češki jezik v poštni službi le dovoljen. Čehi so pričakovali, da bode vlada toliko pravična in predloži zakon, po katerem bi bil češki jezik na čeških državnih uradih enakopraven z nemškim. Ker pa je izjavil Mataja o vladnem načrtu, da je češki jezik le dovoljen, šteli so to Čehi za žalitev in so zagnali velik hrup. Zahtevali so, naj se Mataja o tem jasneje izjavi v petkovi seji.

V petek 5. t. m. pa ministerski predsednik ni pripustil izjave, ker so se Nemci izrekli, da ne bodo trpeli, da bi se vlada vklanjala Čehom.

Vsled tega je nastal takoj ob začetku silen vihar. Med tem hrupom je podal ministerski predsednik Bienenrth predsedniku poslancev Weisskirchnerju pismo. Ko so to poslanci opazili, je nastal mir.

Predsednik čita pismo, v katerem je cesarski ukaz, s katerim zaključuje zasedanje.

Ministri so takoj zapustili dvorano. Med poslanci pa je nastal še večji hrup; češki radikali so izvlekli vse instrumente, ki so jih imeli seboj, so piskali, bobnali in trobili. Iz vrisča je nastal prepir in pretep, kakor v najzakotnejši beznici. Poslanec Udržal je bil ugriznjen v prst, da mu je tekla kri. Češki poslanec Lisija je skočil na klop in se vrgel na Nemce, pri tem pa je bil vržen na tla, kjer so ga Nemci tolkli in vsega raztrgali. Čehi so mu skočili na pomoč in ga rešili. Ko je bil prost, je stopil na klop in se pokazal kakšen je.

Ko se je polegel hrup, so zapeli krščanski socialci »Volkshimno«, Čehi so peli »Hej Slovane« in »Kje dom je moj«, socialni demokrati »Belavski himno« in nemški nacionalci »Die Wacht am Rhein«.

Z zaključitvijo državnega zbora so padli vsi dosedanjí nujni predlogi. Kakor je soditi iz raznih poročil, pade tudi Bienenrthovo ministerstvo; novo pa da sestavi baron Gautsch ali pa Beck, in da bo državni zbor v kratkem zopet sklican.

Z zaključitvijo državnega zbora so odpadle plače poslancem, katere so jih navadno imeli ko je bil isti samo odgodjen.

Zeleti je, da bi se narodnostni boji pomirili, ker ti ovirajo delovanje državnega zbora. Za to pa je treba le slovanske vzajemnosti, dela za skupne pravice avstrijskih Slovanov, ne pa da ena slovanska narodnost radikalno zahteva kaj le zase, druga pa vladi hlapčuje, da spet le zase kaj dobi.

Za pomirjenje narodnostnih sporov pa bi bil na mestu tudi zakon za »na-

rodno avtonomijo«. Za isto so vsi poslanci socialistih demokratov, Jugoslovanov in Rusinov, proti so pa Čehi in Poljaki. Posebno Čehi bi morali biti prvi za narodno avtonomijo, ker hočejo veljati za voditelje Slovanov v Avstriji, kajti le potom narodne avtonomije prišli bi manjši slovanski narodi do moči in veljave.

Deželni zavod

za zavarovanje goveje živine.

(Konec.)

Kakor že rečeno, je zavarovanje goveje živine velike važnosti posebno za malega kmeta. Dolžnost vsakega razumnika posameznih krajev je skrbeti, da se ustanove podružnice deželnega zavoda.

Deželni zavod je torej ustanovljen, kar je pravično in prav. Sedaj je le treba skrbeti, da bode vsa živina po njem zavarovana.

Zavod je razdeljen v okrajne zaloge po živinorejskih okrajih: trimiški, goriski in gradski.

Pri slučaju nezgode plača zavod polovico stroškov za živinozdravnika in troške komisije iz deželnih sredstev, eno četrtino iz okrajnega zaloga, eno četrtino pa mora trpeti dotičnik, čegar je živina.

Só tudi ugovori glede zavarovanja goveje živine pri deželnem zavodu, češ, pri tem trpe dotične občine, ki nimajo nesreče, ker morajo plačevati za druge. Ti izgovori pa še niso opravičeni, da bi mogli ovirati zavarovanje pri deželnem zavodu.

Vzemimo na primer zavarovanje proti ognju. Tam imamo razne banke, katerim leto za letom plačujemo denarne vsote, ki se stekajo v blagajne tujih kapitalistov.

Z denarjem pa, ki ga plačujemo za zavarovanje živine, ako slučajno ni v domači občini nesreče, se s tem pomaga sokmetom v sosedni vasi. Naslednje leto pa se lahko pripeti, da v sosedni vasi ni nesreč in so v domači, pri čemur ima pa ta pomoč od one.

Ne bodimo malenkostni, učimo se vzajemnosti, eden za drugega, vsak za vse.

Sám deželni zavod pa ni absoluten gospodar, ki bi odločeval pri njem posameznik, temveč ker só vsi kmetje tam združeni, so potom svojih poslancev oni njega skupni gospodarji. Ko bi isti ne bil pravičen, se potom svojih zastopnikov spopolni, da bi boljše odgovarjal potrebam zavarovancev.

Torej ne bojte se ničesar! Vsi zavarujte tam svojo živino! Kjer so posamezne zavarovalnice, naj tudi iste pristopijo ko podružnice k deželni zavarovalnici.

Napredujmo in družimo se vsestransko! V združenju je naša moč in naša rešitev.

Kmečki sestanek

je sklical župan pl. Lokateli na svečnici v Dolnji Vrtojbi pri Emilu Zavnik. Kmetje so se odzvali vabilom v polnem številu.

Na sestanek je bil povabljen tudi deželni poslanec g. Ivan Zavnik iz Bilj.

Zborovanje je otvoril sklicatelj, se zahvalil zborovalcem za udeležbo ter je povedal, da je sklical sestanek, kjer se bode poučeno govorilo o gospodarskih in političnih zadevah kmečkega stanu.

Predstavi gosp. deželnega poslance Zavnika, ki je bil od zborovalcev viharo pozdravljen in mu podeli besedo. G. poslanec se zahvali Vrtojbečanom za ovacije, ki so mu jih priredili na dan njegove izvolitve poslancem, ko je šel

LISTEK.

Ilirska romanca.

Po Šandoru Gjalskom, prevela: Sonja Simčić.

(Dalje.)

Samo enkrat v letu postala je tudi ona razkošna in to je bilo na vseh dnu dan.

Na predvečer tega dne ni štedila pri nakupovanju grobnih nakitov, s kojimi je oplešala gomile »srpanjskih« žrtev in grob ob njih, ki je imel na kamnu napis imena, kakršno je tudi ona nosila. — Celo leto je varčevala, samo da zamore zopet ob priliki čim lepše okrasiti ta dva grobova, miljenca svoja. —

Pri tem ni bežala od ljudi, razumela je njih bolesti, njih gorje. — Svojo žalostno ljubavno povest ni nikomur usiljevala, ali je tudi pred nikomer ni skrivala. —

Najraje je prišla k nam v Suhočinje in gotovo, vsa radost za njo, so bili ti dnevi sprovedeni v Suhočinju. Na nje se je že veselila celo leto naprej.

Vežalo jo je staro prijateljstvo z mojimi stariši, že izza nje najlepše dobe; izza onih ilirskih dni. — Mogoče je i

zato rada prišla, ker jo je tu vse spominjalo na one drage prešle čase. —

Kakor sem že rekel, prišla je k nam vsako poletje in sicer že pod konec istega, v oktobru. — Javila je svoj poset pismeno in roditelja sta poslala kočijo po njo. — Dan nje prihoda je bil za našo hišo vedno dan radosti in veselja. —

Prvih let, se vè — veselili smo se mi otroci velikim svežjem raznih igrač, koje nam je vsakokrat prinesla; pozneje radoval sem se, da mi bo mogoče zopet z njo govoriti o ilirskih dneh in onih ljudeh, ki so oživelil ilirsko misel. — Saj je znala starica tako lepo, miho o njih govoriti. —

Že kot dete sem zapazil, da ima naša starica neko jako fino izdelano škatljico, koje je vsak večer položila na nočno omarico ob postelji. —

Pozneje sem doznal, da hrani v nji spomine na svoj tako nesrečen ljubavi roman: nokoliko pisem zbledelih od časa in nje solz. —

A doznal sem bil to čudnim, za hrvatske razmere zelo žalostnim načinom. — Bilo je to v oni dobi, ko se je bila pri nas razvnela silna politična borba na volilnem polju. — Stara gospa,

poznana kot Ilirka, ter vsled tega protivnica vseh novotarij, prišla je na sum pri — gospodski. — In nova gospoda, novega načina, podžupan Feri Copaković in sodnik Gerbenjski, nameravala sta nekaj, kot hišno preiskavo, ne bi li morda prišli na sled kakšnim nevarnim proglašom, koje bi bila stara dama utegnila k nam prinesiti. —

Moj oče se je i jezil i smijal, dočim se je starica zelo prestrašila in prvo, na kar je v tem strahu pomislila, je bila nje »krivnostna škatljica. —

Dala me je bila tedaj poklicati k sebi in mi vsa zbegana zaupala, da hrani v škatljici pisma nje ranjkega so-proga; koje ji je pisal v dneh njuje tako velike, osrečujoče, a kratke ljubezni! —

»Tega ne smejo ti ljudje vdobiti v roko, bilo bi kot profanacija (oskrubljenje) meni toli svetih spominov; teško mi jih je sezgati, ali konečno raje tudi to, kot da jim pridejo v roke.« —

Konečno se je domislila kako temu odpomoči in me prosila, naj jih kam na varno skrijem. No, vseeno ni energija in železna roka Ferija Copakovića sezala tako daleč, da bi se upal izvesti, kar je nameraval. In stara gospa mi je

ob tej priliki prečitala one liste in mi tako odkrila svojo bolno, žalostno ljubavno tragedijo (žaloigro).

Ne spominjam se več natančno njenih besed, no in čul sem to pozneje tudi iz drugih ust: V prvi polovici štiridesetih let (l. 1840.) vrnila se je iz samostana Uršulink v Varaždinu, na dom v Zagreb, edino dete Ručković — Stefanija. — Takrat ji je bilo okolu šestnajst let. — Obitelj Ručković je bila zelo ugledna in bogata. Nekoliko let je bil njen oče mestni sodnik.

Kolikor oče, toliko mati, bila sta zelo izobražena; zato sta se potrudila, da tudi nju edinka vdobi primerno dobro vzgojo. — Oče je stal — z vso svojo dušo ob Gaju in njegovem ilirskem pokretu. Njegova hiša bila je zbirališče mladih prvoboriteljev; njegova gostoljubna miza vedno prostrta. —

Mladi Ilirci čutili so se pri njem, kot doma.

Gaj, Drašković, Nugent in drugi, so se često sestajali pri njem in tako je bil mnog važen zaključek narejen in odobren pod njegovo streho. —

(Dalje.)

iz Gorice skozi Vrtojbo domov. Dalje obzaluje, da kot poslanec nima kaj poročati o delovanju deželnega zbora, ker isti še ni prišel do dela. Obrazložilvi sestavo poslancev v klubih, pove zakaj se ni prišlo do sporazuma pri prvem zasedanju, namreč da se niso mogle stranke zedinite za volitev deželne odbora.

Upalo se je, da se to zgodi pozneje, ko je bil deželni zbor odgodjen. Pa tudi v tem času se ni razmerje med strankami zboljšalo, tudi vkljub posredovanju vlade potom tržaškega c. k. namestnika.

„Slovenski klub“ je bil končno voljan popustiti Gregorčičevi skupini enega odbornika, ali s pogojem, da ta naj ne bode profesor Berbuč. Gregorčičeva skupina pa je tako ponudbo odklonila, češ, kdo naj bode izmed nas odbornik, mi hočemo v tej zadevi odločevati sami.

Tako nismo poslanci „Slov. kluba“ do zadnjega časa nič vedeli, kaj se zgodi, ali pride ob novem sklicanju dež. zbora do dela ali ne. Zadnji čas pred sklicanjem imel je laški liberalni klub večkrat seje; kaj so sklepali nam ni bilo znano. Prva seja drugega sklicanja 8. januarja se je izvršila v redu, ker se je šlo samo za izreči sozalj Italijanom, prizadetim po potresni katastrofi, katerim se je dovolilo 5000 kron podpore.

Druga seja je bila sklicana za 11. januarja. Dnevni red iste nam ni bil prej poslan, kakor je bila to navada.

Za tega smo še le zvedeli, ko smo prišli v deželno hišo in sicer eno uro pred sejo. Ko smo pregledali dnevni red, smo videli, da ne bo tudi zdaj nič z delom deželne odbora, ker je bil isti sestavljen v obstrukcijskem pomenu, kakor pri zadnjem zasedanju. Poleg že celega obstrukcijskega dnevnega reda, nas je presenetila posebno točka za potrditev izvolitve poslancev. Kar ni bilo še nikjer poprej, se je zgodilo tu, da smo bili namreč slovenski poslanci postavljeni prvi za potrditev izvolitve.

Tu smo spoznali namene liberalnih Lahov in Gregorčičeve skupine, da nameravajo ti odvreči par poslancev „Slovenskega kluba“, proti katerim je vložen protest in si tako oni omogočiti večino za volitev deželne odbora. Ko smo torej spoznali, da ni nič več misliti na kak sporazum, smo sestavili spomenič in jo poslali deželnemu glavarju. V tej spomenici smo povedali, da se mi seje ne vdeležimo, ne te, ne nobene več, ki bi bila sklicana pod istimi razmerami, ker ne bomo po nepotrebnem tratali časa in delati brezpotrebne stroške deželi. Seje se je vzdiral tudi laški klub poslancev Faiduttijeve skupine. Vsled tega ni bila seja sklepna in se tudi ni vršila.

Kakor je torej razvidno, ne kaže drugega, kakor da bo razpuščen deželni zbor in da bodo nove volitve.

Za g. poslancem govori Iv. Mramolja. Razlaga pomen Goriške eksportne zadruge za zelenjavo, v kateri so vpisani vsi kmetje. Opisuje trgovino z seljem na tržaškem trgu, kjer nam konkurira italijanska zelenjava tako, da so večkrat siljeni dati naši kmetje zelenjavo po jako nizki ceni, da se jim ne splača niti vožnja blaga v Trst.

Kakor z italijanskim seljem v Trstu, tako nam Italija konkurira tudi z zgodnjim krompirjem v vseh avstrijskih mestih. To blago prihaja iz Italije na avstrijski trg prosto vsake carine in izpodriva naše pridelke. Dokler dobivajo avstrijska mesta krompir iz Italije, se za naš krompir niti ne zmenijo. Pravijo namreč, da je italijanski krompir boljega okusa, ali na tem ne more biti mnogo ležede, kajti kadar zmanjka italijanski krompir, je Avstrijecem ravno tako dober krompir iz naše dežele. Italijanski krompir, kakor tudi druga zelenjava, prihaja vse prosto carine na avstrijski trg.

Naš krompir za Nemčijo pa je od leta 1904. obdačen od 15. junija do 31. julija za 1 marko.

Vidite torej, dragi kmetje, kako lepo skrbijo naše gosposke stranke za kmeta! Ko se je leta 1904. sklepalo v delegacijah, da se postavi carina našemu krompirju za Nemčijo, se niso naše gosposke stranke niti zmenile, da bodo kmetje goriške dežele z onim obdačenjem oškodovani vsako leto nad 50.000 kron (reci petdesettisoč kron). To je za našega revnega kmeta jako občutna vsota. Tako vidite, dragi kmetje, pameti in razsodnosti nam je treba, da se znamo sami vladati ali da vsaj razumemo, kako nas vladajo naši zastopniki. Ne namišljeni boj ob volitvah z

vero ali protiveri, zasejan nam od brezvestnih mestnih ljudi, katerim služimo le za orodje. Pamet in razsodnost, pravimo, knjiga in časopis nam bodi naša moč, kjer se naučimo razsodnosti, sami znati, kaj se godi okoli nas, da ne bode kakor je bilo do sedaj, ko smo bili siljeni le drugim verovati, ker sami nismo znali razsojevati. Kmečka stranka se je ustanovila in hoče vsestransko povzdigo dosejati neorganiziranega kmeta. Ni ga skoro več stanu, ki bi bil neorganiziran, kakor je še ravno kmet. Sramotijo nas časopisi z namenom zadušiti naše gibanje, ker tem ljudem pri teh listih je še edini kmet opora njih osebni politiki. S tem, da smešijo osebe in posebno govornika, ne mislite, da mislijo njemu škodovati, to delajo z namenom mu vzeti ugled in vničiti novo kmečko stranko. Kaj mu morejo škodovati? Če nima tega nehvaležnega in naporenega dela v javnosti, je zanj toliko bolje, bi lepo v miru doma delal na svojem zemljišču, če bi od tega ne imel dovolj dohodkov, in bi ne imel drugega, bi šel delat dnino, kakor to dela danes večina malih kmetov; ne straši se nobene dela. Vi kmetje ga poznate, da je bil z mladosti le kmet, in da torej dobro pozna kmečke težnje. Deluje v kmečki stranki za organizacijo in emancipacijo kmetovo edino zaradi skupnih kmečkih interesov in prav nič zaradi sebe. Kolikokrat se je samo na goriškem trgu protivil brezvestnim trgovcem radi izkoriščanja ubogih kmetov. Pravi, da mu je gosp. župan priča, kako se je moral šestokrat pripraviti s trgovci na izvoznem trgu v Gorici. Tako je bilo n. pr. leta 1906., ko sta namreč skupaj pripeljala črešnje na trg. Dan prej jim je bila cena 52 vin. kg., isti dan so jima ponujali pa 12 vin. za kg. Pravi dalje, da ko se je ob tej priliki pričkal s trgovci, so mu ti rekli: »Kdo vas silni, da nam prodaste; če nam nečete dati, pa ga sami pošiljajte v svet.«

On pa jim je odgovoril: »Zagotavljam vas, da ne bo dolgo do tega, ko je bomo sami pošiljali. K temu pa nas ravno vi prisilite s svojim brezvestnim norčevanjem iz ubogega kmeta, ker mu ne plačate z ono ceno niti zamude časa za nabiranje sadja.« Po teh dogodkih pravi, da je začel pisati članke v »Soča« in »Gorico«, naj se osnuje eksportna zadruga kmetov pridelkov.

Iz vsega tega, kar ste slišali lahko razvidite, dragi kmetje, da nam je potrebno združenje na gospodarskem in političnem polju. Gotovo ne bode dolgo let do tega, ko se bo tudi kmet popolnoma rešil klerikalcev in liberalcev in bode združen v svoji stranki. (Splošno odobravanje.) G. poslanec Zavnik še enkrat govori in vspodbuja kmete, naj se vsi oklenejo kmečke stranke, ki se je ustanovila le v njih dobrobit.

Govorilo se je tudi o vinski krizi, posebno o krivici, ki se nam godi s tem, da je vino v deželi povsod visoko obdačeno, ki je pridelek revnih deželanov. Pivo pa, ki je izdelek tujih kapitalistov varuje vlada, da se ga ne more obdačiti v primeri z vinom.

V debato za višje obdačenje piva je posegel tudi Ivan Vuk.

G. poslanec Zavnik govori tudi o dosedanem deželnem gospodarstvu in pravi: Hvala dosedanjih dež. poslancev v »Gorici« je toliko vredna, kakor je razvidno na primer iz te prilike:

Oče zapusti svojemu sinu na videz čisto premoženje. V oporoki pa dobi ta razne nevknjižene dolgove, ki jih ima plačati. Da pa sin te dolgove izplača, mora sin zadolžiti prej čisto premoženje. Na ta način postane prej čisto premoženje sedaj zadolženo. Krivda radi zadolžitve pade sedaj vsa na sina; kriv zadolžitev pa je bil oče.

Ravno tako je z deželnim zborom stari delajo čisto bilanco, so pa še razne in ustanovljene neizplačane podpore, ki jih bode treba novemu deželnemu zboru plačevati in vsled tega napraviti dolgove in staviti nove doklade.

Na ta način pade krivda za obremenjenje deželanov na novi deželni zbor, čeravno je bilo obremenitve krivo le staro gospodarstvo v deželni hiši.

H koncu povabi župan kmetovalce, naj se 28. t. m. udeleže vsi občnega zbora »Goriške eksportne zadruge« v Štandrežu in zaključni shod.

Dopisi.

Kamno. — Naša občina ima oddati cel bukov gozd, takozvani »Bont«. Iz tega gozda bi se dalo napraviti približno

tisoč sežnjev drv za kurjavo. Občina pa je postavila kaj čudno kupno ceno. Dotični, ki bi drva izdelal bi moral občini prepustiti polovico izdelanih drvij, katere bi občina potem prodajala sama. Do danes se ni moglo pod temi pogoji oddati tega gozda, dasiravno so tudi med domačini kaj spretni in zaslužka željni in potrebni drvarji. Ali ne bi kazalo, da bi občina kaj popustila, ako se oglasi za to domačin?

Rihemberk. — Pri nas imamo dve hranilnici in posojilnici — kakor je to pač navada, kjer so ljudje razdeljeni v stranke. Koliko lepše bi bilo, ko bi se vsaj v gospodarskem oziru zjedini in bi ena hranilnica nestrankarsko imenitno delovala! Klerikalna, ki je bila prva ustanovljena, bi bila lahko v vodstvo postavila osebe obeh strank in bi tako bila storila mnogo v pomirjenju in v prospah dobri stvari. Tako pa se prepri in ločenje strank ostri in ne vemo, h kakemu koncu nas pripelje.

Pred nekim časom smo čitali v »Gorici« v nekem dopisu iz Šebrelj, da je neka občina na Ipavskem dala raje nekaj stotakov kron več in poklicala tujca v občino za orgljanje, kakor pa da bi to opravljaj domačin, ki ni klerikalec. Potrditi moramo, ker je to res; ta občina je Rihemberk! Imamo vrliga domačina — posestnika Coljo in domačega učitelja, katerih je eden ali drugi popolnoma zmogel v tem poslu bolj, nego poklicani tujec in bi bil to službo mnogo ceneje opravljaj. Ali ni sramota in škoda, da zaradi trme nekaterih moramo občinarji trositi brez potrebe toliko denarja več? To ni gospodarstvo, ki bi vodilo k pomirjenju in do boljših razmer! Zdaj imamo tudi dva vrla in mlada učitelja, ki učita ob prostih urah tudi narodno petje; eden ali drugi bi gotovo sprejel tudi cerkveno orgljanje. Zato pa zahtevamo, da se to službo razpiše in na dražbi odda najboljšemu ponudniku brez ozira na strankarstvo, da se nam pač ne bodo mogli opravičeno smejati — Šebreljci...!

V zadnjem času se ustanavlja za Rihemberk podružnica sv. C. in M. Zavezništvo se za to naše učiteljstvo zlasti pa vrla domačina g. ena učiteljica Furlani. Gotovo je, da bo pod dobrim vodstvom društvo dobre uspevalo. Naj bi se razoran razmere v naši občini in zlasti bolje društveno življenje zboljšalo!

Brje, 1. II. 1909. — Dvanajst let bo menda že, odkar smo Brejci in Rihemberčani ustanovili zavarovalnico za govejo živino, ki je prav dobro delovala, in v katero so bili vpisani zlasti manjši posestniki. Ker se je pa sedaj osnovala deželna zavarovalnica, smo se odločili v Brjah delati na to, da se domača zavarovalnica razpusti, denar razdeli in potem ustanovi deželna. V ta namen je bil v nedeljo 31. januarja t. l. za celo občino Rihemberk Brje v Ličnovem hotelu občni zbor, katerega se je udeležilo obilo udov in tudi odpotlanec dež. odbora. Na shodu smo razpravljali in poudarjali prednosti dežel. zavarovalnice pred domačo. Zlasti je važno to: Domača je izplačevala 70%, deželna 85%; domača je pobirala udnino 1 do 2 kroni, deželna nič; domača ni plačevala zdravnika in zdravil, deželna plačuje vsaj polovico. Pa še marsikaj drugega se je pojasnilo, kar vse govori za pristop k deželni zavarovalnici. —

Dasí je velika večina razumnih zavarovancev za pristop, vendar se je na shodu ta in oni temu vpirali in hoteli, da ostane pri starem. Upamo pa, da se ta zadeva v kratkem poravnava in prav gotovo ustanovimo deželno zavarovalnico, če ne drugače, pa samo za občino Brje. —

Pri shodu se je videlo, da nekoji ne umevajo še društvenega in združnega življenja in gibanja. Ne upoštevajo, da organizacija, ki se razteza le na eno občino, nima pomena in posebnih dalekosežnih koristi. Dokler se ne bodo ljudje enih in istih interesov — tukaj torej živinorejci — združili občina pri občini v deželno organizacijo, dotlej ni pričakovati pravega uspeha. Vsi razumni stanovci se, ne glede na mejo občine in potoka, družijo in organizirajo v deželne in državne zveze, da si tako gumno in pravno pomorejo do boljšega položaja. Stremiti mora torej tudi kmet, da se ne samo v občini, ampak najprej v deželni in potem v državni zvezi združi in organizira, če hoče, da se bo njegov upravičen glas upoštevalo. Čemu pa vedno kričimo: Dajte nam državnih ali vsaj deželnih zavarovalnic proti ognju, toči itd., če pa bi ravno tako

potrebno zavarovalnico za živino odklanjali?! Torej — po treznem pomisleku na vzajemno delo k ustanovitvi deželne zavarovalnice! —

Iz Krepljen. — Tukajšnje »Bravno, vinogradsko in sadjarsko društvo« je imelo dne 1. t. m. ob 4. uri popoldne v lastni hiši svoj redni občni zbor. Zborovanje se je pričelo ob določeni uri, katero je otvoril predsednik g. Josip Tavčar s primernim nagovorom. Nato je govoril o stanju društva jako zanimivo društveni tajnik g. France Tavčar. Blagajnik g. Henrik Tavčar je predložil račune za leto 1908. Dohodkov je bilo 1460 K 71 vin.; stroškov 1404 K 85 vin. Terana je pridelalo društvo 28 hektolitrov. Društvo ima doleteti še od c. kr. namestništva v Trstu 300 K podpore. Zborovanje se je vršilo v najlepšem redu. Govornikov je bilo več. V tem se je posebno odlikoval g. Viktor Širca iz Godenj. Njegov govor je bil pomenljiv in prizadeti, katere je še precej šibal, so bili potrti. Konečno je sledila volitev novega odbora. Izvoljeni so: Anton Gomizel, predsednik; Franc Vendarmin, voditelj šole v Dutovljah in Janez Tavčar, podpredsednika; Fr. Tavčar, tajnik; Andrej Tavčar, blagajnik; Josip Gomizel, Anton Tavčar, Ant. Pegan, odborniki; za društvene nadzornike in pregledovalce računov so izvoljeni: Anton Tavčar, bivši tajnik, Josip Tavčar iz Krepljen in Viktor Širca iz Godenj. Po končani volitvi so se udje razšli vsak na svoj dom.

Pri tej priliki opomnimo tudi, da si je tukajšnji posestnik in trtorejec g. Anton Tavčar napravil minulo jesen nov goveji hlev z lopo po novem sistemu. Hlev je izdelan in urejen po načrtu hleva grofa Attensa iz Podgorje pri Gorici. Vse delo je hvalevredno in odgovarja povsem temu, kar zahteva umno živinorejstvo.

Več vaščanov.

Volče. — Tu se živi pravecto pustno življenje. Vozi se balo za balo, poroka sledi poroki in za tem fantovsko popivanje z raznimi šalami, ki mnogokrat mejijo na nedostojnost. Želeti bi bilo, da bi se fantje ob prostem času raje prišli čitanja mesto popivanja.

Naša cerkev je precej majhna za tako obširno faro, pa vendar bi zadoščovala ako bi se napravilo v njej malo več reda. Vsak se ustavi le zdej, kjer nastane neznosna gaječa, spredaj pa je prazen prostor. Določilo naj bi se par mož, ki naj bi na to pazili. Na koro tudi ostaja prostor, ker se skozi gnejčo ne more do stopnic. Ako bi se za na kor napravilo druga vrata in del stopnic od zunaj, bi se pridobilo veliko prostora in ne bi trebalo ljudem v hudem zimskem času prisostvovati sv. maši zunaj cerkve.

Kmetje, širite „Km. Glas“!

Politični pregled.

Novo ministerstvo. — Dunajski listi poročajo, da je vlada imenovala novo ministerstvo.

Izdala je tudi komuniké, v katerem pravi, da ministerstvo ni izšlo iz kake parlamentarne skupine, ker da je to ob sedanjih razmerah nemogoče. Imenovani so možje, ki so se že izkazali v javni upravi upravi dobre svetovalce. Vlada stori kar mogoče za redno delovanje državnega zbora.

Na uradnike bode uplivala, da se ne bodo ti udajali vplivom raznih strank, temveč le uplivu avtoritete zakonitih predstavnikov.

Na Dunaju so sklicali socialni demokrati 10 shodov, na katerih so zahtevali, da se takoj skliče k delu državni zbor, ker da ni bilo nikakega povoda za razpuščenje.

Domače vesti.

Kmetje goriške okolice ne pozabite, da je 28. t. m. v Štandrežu občni zbor »Goriške eksportne zadruge«. Pridite vsi na občni zbor.

V Selu na Vipavskem se je ustanovila vinarska zadruga, ki začne takoj poslovati.

Kmetje in kmetice, ki pridete v Gorico, poslušajte se le slovenskih trgovin, posebno pa onih, ki so priporočene v našem listu. Prva dolžnost je podpirati te, ker tudi oni nas podpirajo.

Umrli je v Gorici Ivan Bajt, orgljavaec v kapucinski in stolni cerkvi v starosti 44 let. Radi izbornega cerkvenega petja, katero je pokojnik gojil, je bil v obče spoštovan med slovenskim občinstvom. — Pogreb je bil v nedeljo popoldne.

V znamenju razdora. — Poleg drugih društev v znamenju razdora in strankarske konkurence začele so se ustanovljati po nekod tudi klerikalne in liberalne zavarovalnice za govejo živino. Mi smo enkrat pisali, da kjer je že eno društvo, naj se ne snuje tam drugega enakega samo iz strankarskih namenov. Tedaj smo pisali o izobraževalnih društvih, nismo pa mislili, da pridemo tako daleč, da bomo imeli tudi klerikalne in liberalne zavarovalnice goveje živine. Kmetje, bodite že enkrat razsodni in kjer imate že eno društvo, ne trpite, da se tam snuje enako samo radi strankarskih namenov. Vsi se v tisto vpišite, v kateri ste z nasprotniki enaki gospodarji. Zapodite združbarje, ki vas hočejo imeti ločene v dva dela, da le služite njihovim namenom.

Ogenj v Števerjanu. — V nedeljo zvečer je nastal ogenj v stanovanju Lenardičevem v Števerjanu, ki je vničil 2 hiši s hlevi vred; zgorele so tudi 4 krave in 1 prešič. Na seniku je spal neki 60 let stari mož, ki se je tako opeknel, da je potem v bolnišnici umrl.

V Bukovici je bil v pondeljek izvoljen predsednikom gospodarskega sveta g. Anton Žizmond.

Čebelarstva podružnica za »Srednjevipavski okoliš« vabi svoje ude in prijatelje čebelarstva k rednemu občnemu zboru v Kamnje dne 14. t. m. ob 3. uri popoldne. — Dnevni red: a) Predavanje o čebelarstvu. b) Volitev vodstva. — Udje plačajo letnino 2 K in dobivajo s tem čebelarški list. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Slovenska Čitalnica v Dol. Vrtojbi priredi v nedeljo dne 14. t. m. javni ples v dvorani g. J. Maraža. Začetek ob 3. in pol popoldne.

Kobariška Čitalnica priredi dne 13. svečana 1909 kostumiran ples v hotelu pri Pošti. Začetek ob 9. uri zvečer. Vstopnina za gospode 2 kroni.

Kmečka Čitalnica v Sedlu vabi k plesni veselici s šaljivo pošto, ki se vrši dne 14. t. m. pri g. Fr. Modrijančiču. Čisti dobiček je namenjen za društveno knjižnico.

Kolesarsko društvo »Vrtojba« v Vrtojbi. — Podpisani odbor se najskrenejše zahvaljuje sledečim gospodom, ki so blagovolili darovati dobitke za šaljivo tombolo: Danijelu Maraž za steklenico vermuta, Jakobu Maraž za steklenico maršale, Alojziju zavavljav za orehe in steklenico vina, Gotardu Batistič za dve butiljki refoška, Josipu Pahor za šalame, Josipu Jare za domače zajee, Fr. Faganelj (ml.) za steklenico tropinoveca, Genovefi Faganelj, ki je blagovolila podariti društvu dobljeni tropinovec. Priporočujoč se še za nadaljno naklonjenost jim ključemo: Bog jih živi!

Odbor Kolesarskega društva »Vrtojba«.
V Vrtojbi, dne 9. svečana 1909.

Alkoholne sladčice. — V novejšem času se med sladčičarji zelo širi bonboni, ki imajo v sredini razne tekočine, in to večinoma alkoholne, kakor rum, žganje in druge likerje. Na to grdo razvado je treba opozoriti tembolj, ker po takih sladčicah segajo večinoma otroci in se jim alkohol, kateri se jim sicer začetkoma studi, ponuja v sladkorju, toraj na najbolj vabljiv način. Pozor tedaj na ta strup.

„Zlata Doba“ je slovensko protialkoholno glasilo. List izhaja v Ljubljani in izide desetkrat na leto. Želeti bi bilo, da bi se ta list razširil, zlasti bi se ga ne smelo pogrešati v nobenem društvu.

Sveži kruh. — Nekateri zdravniki trdijo, da ni zdravo jesti svežega kruha. Dočim se star kruh pri žvečenju dobro zdrobi, se sveži kruh zmečka v trde svalke, ki s slinami prevlečeni res prav lahko zdrknejo po požiralniku, v želodec pa obleže kot mlo. Želodčni sokovi ne morejo prodrati skozi trde, zunaj gladke kepe, tako da kruh, ki ga je že itak težko razkrojiti, dolgo časa obleži v želodecu ter slabo upliva na živčevje. Na ta način se zadržuje tudi krvni obtok, v želodecu se čuti tiščanje, človek nima teka, zato pa čuti glavobol in krče. Zgodilo se je celo, da so lačni ljudje, ki so se najedli sveže pečene kruha, zaraditega umrli. Črni kruh je še bolj škodljiv kot beli. Iz pečji vzeti kruh bi moral ležati vsaj 24 ur na kakem hladnem prostoru.

Jajca so jako dragoceno hranilno sredstvo. Jajce hrani v sebi toliko čiste beljakovine kakor 150—200 gramov mleka in približno dvakrat toliko hranilnih snovi, kakor n. pr. ista teža sirove, puste govodine in več kot dvakrat toliko kakor mleko. Rumenjaki je bolj hranilen od beljaka. Rumeno barvilo rumenjaka ima v sebi železo, in sicer precejšnjo mero. Zato uporabljajo zlasti rumenjaki pri otrokih in slabotnih ljudeh kot znaten naraven vir železa. Hranilna vrednost jajc je zato tako velika, ker se uporabi v črevesu vsak tudi najmanjši njihov del. Vendar pa bi človek ne mogel živeti ob samih jajcih. Použiti bi jih moral 18—40 na dan, da bi mu bilo dovolj hrane. Na pačno je mnenje, da so sirova jajca jako lahko prebavljiva, trdo kuhana pa da so težka in obleže v želodecu. Zdravniki so dognali, da so trdo kuhana jajca celo lažje prebavljiva kakor sirova, toda jih je le dobro zdrobiti in zgrizti, da pride lahko želodec sok do njih.

Listnica uredništva. — Tudi danes smo morali radi pomanjkanja prostora odložiti mnogo gradiva. Pride prihodnjic.

Razno.

Povsod enaki. — V nemškem agrarnem listu »Landbote« piše nek nadučitelj na adresu »Sonntagsbote« glasila nemških krščanskih socialistov na Štajerskem sledeče:

»Sonntagsbote« je čutil potrebo izliti nad nas svoj zóle in to zato, ker je učiteljstvo štajerske dežele odločilo, da bo podpiralo kandidate kmečke stranke. — Zakaj, za božjo voljo, naj ne bi štajersko učiteljstvo, ki živi večinoma v neposredni dotiki s kmetom, podpiralo težnje istega. — In večina učiteljstva je kmečkega rodu, zakaj ne bi ti smeli zopet v organizacijo sloja, kojemu od detinstva pripadajo? »Sonntagsbote« nima gotovo nič proti temu, če se župnik in kaplan brigata za kmečke težnje, samo učitelj ne sme tega. In zakaj ne? Morda zato, ker so učitelji in učiteljice na Štajerskem — 1800 po številu — vsi naprednega mišljenja. Po mojem mnenju je čisto naravno, da se naprednim kmetom pridruži napredno učiteljstvo. Če bi ravnali drugače, ravnali bi proti lastnemu prepričanju, kot na primer krščanski socialisti o priliki glasovanja postavje za pooblaščenje.

Takih dvostrankarskih korakov se pa mora napredno učiteljstvo skrbno ogibati, ako hoče, da se je drži za resno in se je spoštuje! — Napredno učiteljstvo mora pač delati na to, da vzbudi pri kmetu zanimanje in pojmovanje za šolko postavje, ki je le v korist istega. — Pri tem se pa ne gre, kot oni, to je krščanski socialisti trde, da odstranimo krščanski nauk iz šole. Tega namena nimamo, ampak nam ga »Sonntagsbote« le vsled svoje zlobe podtika. — Zveza »Svobodne šole« je le nek »baubau«, s kojim strašijo lahkovernega kmeta, da s tem črnijo učiteljstvo. Ali kmečka stranka nima s »Svobodno šolo« nikake zveze! Tudi ni nje naloga braniti imenovano šolo, ker to že sama opravi. —

Prijateljski odnošaji, ki vladajo med učiteljstvom in kmetom, tudi niso zato tu, da ogrejejo kmeta za svobodno šolo, ampak edino, da mu pripomorejo do krepke kmečke organizacije. — Delati proti veri ali proti duhovščini ni nam niti na kraj pameti; čemu torej toliko krika? »Sonntagsbote« pravi dalje, da bo dobro pazil na politično naziranje učiteljstva in se po tem ravnal. To pomeni, da bi krščanski socialisti, če bi v deželnem zboru prišli na površje, vpegljali tudi tu na Štajerskem Lnegerjev sistem, po kojem bi naprednemu učiteljstvu zagrenili že ipak ne preveč ugodno življenje. »Sonntagsbote« pravi tudi, da ne bo nikoli podpiral teženj učiteljstva, nasprotno da jih odločno odklanja. Kaj pravijo na to klerikalni štajerski učitelji združeni v društvu »Vizenz-Milde-Verein«? Lepe nade!

Konečno: kaj hočejo učitelji? Nič drugega, kot za njih kulturno delo tudi primerno plačilo. To pa nam »Sonntagsbote« odločno zanikuje in ipak se najdejo še učitelji, kojih svetovno obzorje je uprav ta — »Sonntagsbote«. Nil to blaznost?«

Moški — ženska. — Berlinska policija je dovolila neki 24-letni Berlinčanki nositi namesto ženskih oblačil moško obleko. Dekle ima namreč moške poteze na obrazu.

Umrli borec za svobodo. — Dne 22. prosinca je umrl v Pustem polju pri Gačkem v Hercegovini vojvoda Bogdan Zimonjić, sivolasi borec za svobodo in vodja inzurgentov. Pokojnik je dosegel baš ta mesec 96. leto. Vojvoda Bogdan Zimonjić je vse svoje sovrstnike v boju za svobodo svoje domovine preživel, a stal tudi nad njimi po junastvu, ki je slovelo ne samo po Hercegovini, temveč po vsej Jugoslaviji. Svoj čas je bil vodja svojega naroda in je imel česte konflikte s turškimi nasilniki, stal je sredi političnega in socialnega gibanja svoje domovine in je branil njene koristi z vso energijo in hrabrostjo. Bogdan Zimonjić je bil predstavnik svobodne bojne ideje svoje domovine skozi več desetletij prošlega stoletja. Da bi ušel mnogim preganjanjem svojih nasprotnikov, je bil slednjič primoran, da se je dal posvetiti v mašnika, da uide vislicam. Njegova kolosalna postava, osebna srčnost in bojna hrabrost sta pripomogli popu Bogdanu Zimonjiću do legendarne priljubljenosti med narodom. Udeležil se je več vstaj v Hercegovini, bojeval se je na strani Črnogorcev proti Turkom, in povsodi je dičila tega priprostega sina Hercegovine prisotnost duha, odločnost, ognjevita duša idealno navdahnjenega narodnega junaka. Po avstrijski okupaciji svoje domovine se ni več kazal v javnosti.

Telesna visokost Evropejcev. — Angleži in Norvežani so povprečno najvišji ljudje, za njimi prihajajo Danci in Holanci, potem južni narodi Avstro-Ogrske, dalje Švicarji, Rusi, Belgijci, za temi Nemci in Francozi, končno pa Italijani. Zanimivo je tudi to, da so angleški delavci višji, nego bogatini.

Koliko ljudi se rodi in koliko umrje v eni minuti. — V eni minuti se rodi povprečno 70 ljudi, a umrje jih približno 67.

Velikan. — Redkokeđaj se pripeti da bi bil kdo zaradi velikosti nespoboben za vojaka. To pa se je pripetilo pariškemu velikanu Hugo Velikan Hugo meri namreč 2 m 29 cm. Ako bi ga vzeli k vojakom, bi morali napraviti zanj posebno obleko in 3 metre dolgo, posteljo. Zato pa ga rajši ne marajo.

Desetkrat novo mesto. — Mesto Martinaro v Kalabriji v Italiji je potres že osemkrat popolnoma razrušil. In na razvalinah so vselej sezidali novo mesto.

Največji gozdi. — Srednja Afrika ima največje gozde. Ž njimi je obrabčena površina, ki je 4800 km dolga in 3000 km široka. Tudi v Ameriki so velikanski gozdovi.

Kaj sem bil, in kaj sem?

Na svojem zemljišču delam vedno razne poskušnje, za kar se mi spočetka marsikdo smeje, ko pa vidi uspehe, potem me pa rad posnema.

Ko sem pustil dnino, sem sprejel tudi službo občinskega redarja. Ta služba pa se pri nas opravlja lo ob nedeljah, kar moram posebe povdariti, ker »Gorica« piše o tem »policaju«, kakor da bi res ne bil nič drugega kot policaj.

Če sem torej prevzel to nedeljsko službo, namesto da bi se zabaval s pitjem in kvartanjem po krčmah, kakor je to žalibog v navadi, mislim, da mi ni to še v nikako sramoto.

Ko smo ustanovili »Konsumno društvo«, sem prevzel tam službo poslovodje z izgovorom, da si smem poleg tega opravljati tudi svoje delo na zemljišču in da me med tem časom nadomestuje v štacuni žena.

Vsled nastalega dela za stranko, posebno pri urejevanju lista, nisem mogel opravljati vsega svojega dela in mogel sem si najemati delavce.

Radi tega sem sedaj pustil službo v »Konsumu«, da urejujem »Kmečki Glas« in opravljam svoje delo na zemljišču.

Svojo izobrazbo, ki jo imam, sem dobil v čitanju knjig in časopisov. Pri časopisih nisem nikoli izbiral, kateri so ene ali druge stranke; čital sem vse.

Sledil sem vsemu delovanju javnega življenja, uvidel sem, kako je vse dobro preskrbljeno za višje izobražene stanovne in kako so ti stanovi vsi organizirani. Opazil sem, kako se je v zadnjem času organiziral tudi širji sloj ljudstva, to je delavski stan, ki je dosegel lepih vspehov, materjalnih in poleg teh tudi državljskih pravic. Kot kmet sem že leta in leta čutil živo potrebo kmečke organizacije. Bil sem z mladosti priča, kako se kmet izkorišča, kako se z njim norčuje in da se nihče za njega ne zmeni. Kmeta so naši narodni voditelji le v toliko vpoštevali, kolikor so ga rabili ob volitvah v dosego svojih sebičnih namenov. Posebno sem pa spoznaval krivico, ki mu godi pri prodaji njegovih pridelkov na sadnem trgu in tudi doma.

Vsled tega sem začel leta 1906. pisati članke v »Gorico« in »Sočo« pod zaglavjem »Kmet in trgovina s kmetijskimi pridelki«, kjer sem svetoval, naj bi se ustanovila »Kmečka eksportna zadruga«. Ti članki so dali povod, da se je zavzel za stvar tudi gosp. Anton Štrekelj, tedanji potovalni učitelj kmetijstva, ki je napisal tudi v »Primorskem Gospodarju« članek z naslovom »Kmetje, združimo se proti tržnim oderuhom«!

Nato smo se dogovorili, da osnujemo eksportno zadrugo, ki naj služi najprej za zelenjavo, posebno za prodajo krompirja. To se je storilo najprvo, ker je kupčija s krompirjem najlažja. Če se to obnese, se bode pozneje isto razširilo tudi za prodajo vseh kmetijskih pridelkov.

G. Anton Štrekelj je začel v ta namen sklicevati shode. In ustanovila se je zadruga z imenom »Goriška eksportna zadruga za zelenjavo«.

Te zadruge sem jaz nadzornik, za katero sem že dve leti deloval ob kupčiji s tem, da sem skrbel, da so se kmetje držali sklepov odborovih sej za vzdrževanje cene krompirja, kar je tudi prineslo lepega dobička pridelovalcem. Zadnji čas drugega leta se je nekaterim trgovcem posrečilo pregovoriti nekaj kmetov, da so kršili disciplino in kršili sklepe odbora, kakor je že povedano v nekem članku.

Vsled tega bi jih odbor na podlagi društvenih pravil lahko občutno kaznoval, je pa to spregledal in ni jim hotel škodovati.

V svrhu kmečke organizacije sem deloval tudi za ustanovitev »Slovenske kmečke stranke«, kar je tudi že znana stvar.

S tem svojim spisom podajem tu cenj. čitateljem kratko sliko o sebi, kaj sem bil, in kaj sem.

Napisal sem to ne morda, da bi se sam hvalil, marveč, da me ljudstvo, katero ima z menoj opraviti, prav spozna. Ko bi na napade, ki so naperjeni na mojo osebo, prav vse molčal, bi vendarle vtegnil kdo kaj verovati nasprotnim listom, ki me hočejo pokazati v javnosti le kot nekak izmeček človeštva.

Ivan Mrmolja, urednik.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu se naznanja, da bode z dne 14. t. m. c. kr. loterija v ulici Vetturini odprta tudi za igranje na Dunaj.

Prvo igranje začne z dne 20. t. m.

Velika trgovina z lesenim blagom,

kakor orodja posod, na primer grablje razni škafi za domačo rabo in kletarstvo.

Zraven tudi velika zaloga slamnatih klobukov in glinastih posod.

Mihael Kozman - Gorica

v Raštelu št. 27.

Peter Cotič

čevljarski mojster

Gorica, Raštelj 32 (v lastni hiši).

PODRUŽNICA

v Gosposki ulici št. 1. nasproti „Montu“.

Sprejema vsako vrstna naročila po meri in poprave. Naročila z dežele se razpošiljajo po pošti.

Cene zmerne

Gostilna „pri belem zajcu“

v Gorici, Munška ulica 11

je prišla zopet v slovenske roke.

Preskrbljena je z izvrstnimi briskimi in furlanskimi vini, ter kraškimi teranom.

Izborna kuhinja. Cene zmerne.

Na razpolago so tudi hlevi za konje in živino.

Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča

Fani Jeseneg.

Kmečka delavska gospodarska zadruga v Dobravljah na Goriškem.

Registrovana zadruga z omejeno zavezo.

USTANOVLJENA LETA 1908.

Podpisano se tem potom zahvaljuje dosedanjim vinskim odjemalcem, posebno občnemu konsumnemu društvu v Ljubljani, delavskemu konsumu v Idriji, zasebnikom v Mirnu in drugod.

To priliko pa uporabi, da priporoča veliko množino svojega še neprodanega vipavskega naravnega vina iz lastnih kleti združenih kmetov iz Dobravelj, Skrilj, Brji, Šmarji, Rihemberka, Kamnja in bližnjih vasi, vsem svojim dosedanjim in novim odjemalcem po Kranjskem, Primorskem, Štajerskem, Koroškem in drugod.

Pošilja se od 56 litrov naprej po jako zmernih cenah.

Zadružno vodstvo.

Pozor, novoporočenci!

Največjo zalogo pohištva za Goriško z lastnimi delavnicami za mizarstvo in tapetarstvo stroko ima

Anton Breščak

v Gorici, v Gosposki ulici št. 14

(v lastni hiši).

Velika izber raznovrstnih žimnic, vložkov, ogledal, slik, stolov in vsega, kar spada h hišni upravi. Glede cen konkuriram lahko vsakemu, ker prodajam blago iz lastnih delavnic.

Za mnogobrojna naročila se toplo priporočam

Anton Breščak.

Največja zaloga vsakovrstnega pohištva.

Največja zaloga vsakovrstnega pohištva.

NEVESTE (NOVICE)

kam kupovat balo?

Odgovor: vse v domačo manufakturno trgovino:

Hedžet & Koritnik - Gorica,

Vogal Tekališča Verdijeve in šolske ul. št. 5.

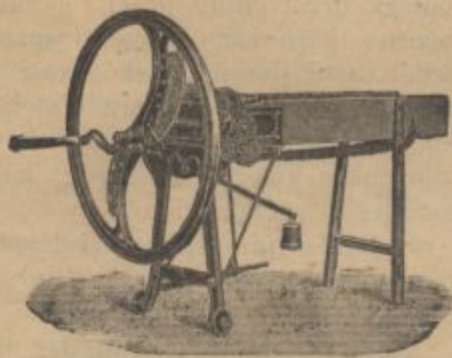
Ravnokar došlo je več tisoč komadov novega svežega blaga, kakor:

Platno domače in fino Slezijsko za rjuhe v razni širjavi. Gradl, žima, volna in perje za postelje, lepe odeje -- koci, kovtri in koverti, raznovrstne garniture, preproge, zavese, prti, obri-salke ter prava ljubljanska kotonina (šeša) Sifon, kretou, Creas i. t. d.

Lepe gladke in moderne volne za poročne (novicijal) obleke.

Vsemu blagu so znižane cene! Vsaka novica dobi lep dar v balo!

Pozor, novoporočenci!

Imate že šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko »Original-Viktoria« iz najboljšega izdelka.

Po dolgoletnih skušnjah sva se prepričala da ostane »Original« le najboljši.

Original-Viktoria stroji delajo še po 15-letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so nepreosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpripravnější za umetno vezenje (rekamiranje).

Tvrška stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelek vseh dosedaj obstoječih tovarov.

Za vsak stvoj jamčiva 10 let. — Nikdo naj ne zamudi prilike ogledat si pred nakupom »Original-Viktoria« stroje.

Edina zaloga »Original-Viktoria« strojev in drugih šivalnih strojev, dvo-koles »Puch«, orožja, municije in vseh lovskih priprav pri tvrški:

KERŠEVANI & ČUK - GORICA

Stolni trg št. 9 (Piazza Duomo)

Lastna delavnica in popravljavnica RIVA CASTELLO št. 4.

Pozor!

Cenj. dame in gospodje!

Glas o slovenski manufakturni trgovini

FRANC RAVNIKAR

v Gorici Raštelj št. 16 (v lastnej hiši)

se jako razširja kar priča dejstvo, da promet vedno narašča. Kedor si še ni ogledal te prodajalne naj to stori; ter naj primerja cene in blago raznovrstnih moških in ženskih oblek z drugimi in prepričan bode, da kupi tam najceneje. Blago je vedno sveže! Za spomladno sezono je izbira velika!

Za mnogobrojen obisk se najuljudneje priporoča

FRANC RAVNIKAR.